

Felsefede Türkçülük

Felsefede Türkçülük
(Ziya Gökalp - Türkçülüğün Esasları)

Bilim, objektif ve olumlu olduğu için, milletlerarasıdır. Bundan dolayı, bilimde Türkçülük olamaz. Fakat felsefe, bilime dayanmış olmakla beraber, bilimsel dübünüpten başka türlü bir dübünüp biçimidir. Felsefenin objektif ve olumlu sıfatlarının kazanabilmesi de sıfatlara sahip olan bilimlere uygun olması sayesinde. Bilim kabul etmediği hükümleri felsefe kanıtlayamaz. Bilimin kanıtladığı gerçekleri felsefe ortadan kaldıramaz. Felsefe, bilime karşı bu iki kural ile bağlı olmakla beraber bunların dışında tümüyle özgürdür. Felsefe, bilimle çelişkiye düşmemek şartıyla ruhumuz için daha ümitli, daha heyecanlı daha teselli verici, daha çok mutluluk bağışlayıcı, bütünü yeni ve orijinal varsayımlar ortaya koyabilir. Zaten, felsefenin görevi bu gibi varsayımları ve görüşleri arayıp bulmaktır. Felsefenin değeri bir taraftan doğal bilimlerle uyumlu olmasının derecesiyle diğer yönden ruhlarla büyük ümitler, heyecanlar teselli ve mutluluklar vermesiyle, ölçülür. Demek ki, felsefenin bir bölümü objektif, diğer bölümü subjektiftir. Buna göre felsefe, bilim gibi milletlerarası olmak zorunda değildir. Milli de olabilir. Bundan dolayıdır ki, her milleti, kendisine göre bir felsefesi vardır. Bundan dolayıdır ki ahlakta, estetikte, ekonomide olduğu gibi, felsefede de Türkçülük olabilir.

Felsefe, maddi ihtiyaçların gerektirmediği ve zorlamadığı çıkarışsız kinsiz karşılaştırmalı bir dübünüptür. Bu tür dübünüpe "değer" verilir. Biz, buna, "Türkçe"de "muakale" adını veriyoruz. Bir millet, savaşlardan kurtulmadıkça ve ekonomik bir huzura ulaşmadıkça, içinde spekülasyon yapacak fertler yetişemez. Çünkü spekülasyon yalnız dübünmek için dübünmektir. derdi olan bir millet; yaşamak için, kendini savunmak için, hatta yemek yemek ve içmek için dübünmek zorundadır. Dübünmek için dübünmek, ancak bu hayati dübünüp ihtiyaçlarından kurtulmuş olan ve çalışmadan yapayabilen insanlara nasip olabilir. Türkler kadar böyle bir huzur ve rahata eremedikleri için, içlerinde hayatını spekülasyona adayabilecek az adam yetişemedi. Bunlar da, dübünüp yollarını bilmediklerinden, ideallerini iyi yönetemediler. Çođunlukla dervişlik ve kalenderlik çökmüşlerine saptılar.

Türkler arasında şimdiye kadar az filozof yetişmesi, Türklerin spekülasyona yeteneklerinin olmadığına yüklenmemelidir. Bu azlık Türklerin henüz bilimlerle huzur ve rahatlık açısından spekülasyona uygun bir seviyeye yükselmemeleri ile açıklanırsa daha doğrudur.

Bununla beraber, Türklerin felsefeye geri kalmaları, yalnız yüksek felsefe bakımından doğru olabilir. Halk felsefesi bakımından Türkler, bütün milletlerden daha yüksektirler.

Rostand adlı bir Fransız filozofu diyor ki; "Bir komutan için, karışışın da ki dübman ordusunun ne kadar askeri, ne kadar silah ve cephanesi olduğunu bilmek çok yararlıdır. Fakat onun için bunlardan daha çok yararlı bir şey vardır ki, o da, karışışında dübman ordusunun felsefesini bilmektir."

Gerçekten de, iki ordu ve iki ordu ve iki millet birbiriyle savaşırken birisinin yenip diğerinin yenileceği sonucunu veren en etkili etkenler iki tarafın felsefeleridir. Kipisel hayatın bağımsızlığından kipisel çıkarış namus ve görevlerden daha değerli gözetilmesini kesinlikle yenilir. Bunun tersi bir felsefeye sahip olan ordu ise, kesinlikle yener. O halde, halk felsefesi bakımından Yunanlılara İngilizler mi daha yüksektir; yoksa Türkler mi daha yücedir? Bu sorunun cevabını verecek, Çanakkale Savaşları ile Anadolu savaşlarıdır. Türklerin bu iki savaşta da yenmesinin nedeni maddi kuvvetleri değildi. Ruhlarında egemen olan milli felsefeleri idi.

Türkler, maddi silahların, manevi değerleri hükümsüz bıraktığı son yüzyıla gelinceye kadar, Asya'da Avrupa'da, Afrika'da bütün milletleri yenmişler, egemenlikleri altına almışlardır. Demek ki Türk felsefesi, bu milletlere ait felsefelerin hepsinden daha yüksekti. Bugün de öyledir. Yalnız bu var ki, bu gün maddi medeniyet bakımından ve maddi silahlar dolayısıyla Avrupalı milletlerden gerideyiz. Medeniyetçe onlara eşit olduğumuz gün, hiç şüphesiz dünya egemenliği yine bize geçecektir. Mondros'ta esir olduğumuz zaman, orada kamp komutanı olan bir İngiliz şu sözleri söylemişti; "Türkler, gelecekte, yine cihanşir olacaklardır."

Görülüyor ki, Türklerde, yüksek felsefe ileri gitmiş olmamakla beraber, halk felsefesi oldukça yüksektir. İşte felsefede Türkçülük, halkındaki bu milli felsefeyi arayıp meydana çıkarmaktır.

Ey, bugünün Türk genci! Bütün bu işlerin yapılması, yüzyıllardan beri seni bekliyor.